

تاثیر آموزش سواد فناوری اطلاعات در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان پایه سوم ابتدایی دبستان شاهد شهرستان تاکستان

انیس رحمانی

گروه روانشناسی، موسسه آموزش عالی تاکستان، تاکستان، ایران

۱۳۹۴.art@gmail.com

چکیده

در عصر حاضر، سواد فقط مهارت‌های فردی را در بر نمی‌گیرد، بلکه شامل مجموعه‌ای از کنش‌های اجتماعی است که از فناوری‌های جدید برای برقراری ارتباط استفاده می‌کند. این پژوهش به بررسی تاثیر آموزش سواد فناوری اطلاعات در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان پایه سوم ابتدایی دبستان شاهد شهرستان تاکستان می‌پردازد. می‌دانیم دانش آموزان هر کشور آینده سازان آن کشور هستند بنابراین وجود دانش آموزانی که از سطوح بالای سواد فناوری اطلاعات برخوردار هستند، می‌تواند عملکرد آموزشی و حل مسئله را بالا برده و منجر به افزایش عملکرد آنها شود پرسش اصلی این تحقیق این است که آیا آموزش سواد فناوری اطلاعات در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان پایه سوم ابتدایی دبستان شاهد شهرستان تاکستان تاثیر دارد؟ پیش بینی تاثیر آموزش سواد فناوری اطلاعات بر حل مسئله در کلاس درس دوره اول ابتدایی، پیش بینی تاثیر آموزش سواد فناوری اطلاعات بر حل مسئله در کلاس درس دوره اول ابتدایی و پیش بینی تاثیر آموزش سواد اطلاعات اینترنتی در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان دوره اول ابتدایی، از اهداف اصلی این تحقیق است. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌های نتایج به دست آمده از پیش آزمون و پس آزمون با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس و آزمون تحلیل واریانس مختلط بین - درون آزمودنی ها ، یا همان طرح آنوای دو تکه استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد که آموزش سواد فناوری اطلاعات در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان دوره اول ابتدایی تاثیر مثبت دارد و آموزش سواد اطلاعات اینترنتی در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان دوره اول ابتدایی تاثیر مثبت دارد و همچنین آموزش سواد برنامه نویسی کودکان در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان دوره اول ابتدایی تاثیر مثبت دارد. نتایج این پژوهش می‌تواند در زمینه ارائه یک پروتکل جامع آموزشی، جهت ارتقای سواد فناوری اطلاعات ، مورد استفاده قرار بگیرد.

واژگان کلیدی

سواد، فناوری اطلاعات، دانش آموزان پایه سوم ابتدایی

۱- مقدمه

انسانها از اولین لحظات زندگی در حال تلاش و تکاپو هستند. دلایل مختلفی برای این تلاش وجود دارد. عده ای در جستجوی نان و عده ای در صدد کسب نام هستند. عده ای مجموعه ای از خواسته ها را می طلبند، نقطه مشترک تمام این تلاشها نیاز است و این تکابو جهت تأمین نیازها صورت می پذیرد. نیاز است که شخص را به تحرک وا می دارد و به کارهای فرد جهت می دهد. هر خدمتی که ارائه شود و هر نیازی که تأمین گرد یک محصول است که می تواند شامل عقاید، مکان، خوراک، پوشاک و اطلاعات باشد، یکی از اساسی ترین نیازهای بشر دسترسی به اطلاعات است. تا اطلاعات وجود نداشته باشد امکان تأمین هیچ یک از نیازهای بشری وجود ندارد. پس به گونه ای میتوان عنوان کرد که اطلاعات مادر تمام نیازهای بشری می باشد (ملا محمدآغبالغی و همکاران ۱۴۰۱)

از طرفی نقش فناوری اطلاعات در آموزش و جنبه های گسترده زندگی اجتماعی موجب شده است تا سازمان ها بیشتر تلاش کنند که فراگیران قابلیت استفاده از فناوری را فرا گیرند تا به سواد آموزی مورد نظر دست یابند فناوری اطلاعات و انقلاب رایانه ای در چند سال اخیر تغییرات وسیع و سریعی را در جنبه های مختلف زندگی از جمله آموزش و پرورش را پدید آورده است و به هنگام استفاده از فناوری ارتباطات و اطلاعات در امر آموزش این کار موجب تسریع در فرآیند یادگیری می شود.

حل مسئله یا مسئله گشایی فرآیندی است شناختی که فرد می کوشد به وسیله آن راه حل مناسبی برای یک مشکل پیدا کند. در نظر بسیاری از مردم، حل مسئله عالی ترین نمونه اندیشیدن است. همچنین یکی از اهداف مهم نظام های تعلیم و تربیت مدرن، پرورش افرادی است که قادر باشند بر مسائل و مشکلات شان در زندگی روزمره و در محیط اجتماعی به آسانی غلبه کنند. این نظام های آموزشی به افراد کمک می کند تا دانش، مهارت و نگرش لازم برای غلبه بر مشکلاتشان را کسب کنند. حل مسئله به صورت فعالیت در گروه های کوچک تر بستر مناسبی برای دستیابی به بسیاری از اهداف ناظر بر تربیت اخلاق مانند مسئولیت پذیری، رعایت حقوق دیگران، ارزش گذاری به کار دیگران و در نظر گرفتن عدالت در بحث و گفت گو خواهد بود. در حل مسئله پیدا کردن راه حل مخصوصی برای یک مسئله ویژه مد نظر نیست مهم آن است که در اثر حل مسئله یک اصل و یک قانون انتزاعی به دست آید که برای موفقیت های دیگر تعمیم پذیر باشد. به همین سبب است که یادگیری به دست آمده از حل مسئله، از سایر یادگیری ها، انتقال پذیری بیشتری به موقعیت های جدید دارد. مسئله را می توان به راحتی تعریف کرد. هرگاه شخصی بخواهد کاری انجام دهد اما نتواند به هدف خود برسد برایش مسئله پیش می آید. به عبارت دیگر هر موقعیت مرموز یک مسئله است. حل مساله نوعی از یاد گیری بسیار پیچیده است مسئله و تلاش برای حل آن بخشی از زندگی هر شخصی است. یکی از اهداف مهم نظامهای تعلیم و تربیت مدرن، پرورش افرادی است که قادر باشند بر مسائل و مشکلاتشان در زندگی روزمره و در محیط اجتماعی به آسانی غلبه کنند. نظام های آموزشی نوین به افراد کمک میکند تا دانش، مهارت و نگرش لازم برای غلبه بر مسائلشان را کسب کنند. افراد در ادراک و کسب دانش متفاوتند ایده ها را به گونه ای متفاوت شکل می دهند و به صورت متفاوت به تفکر می پرداز و عمل می کنند. رفتار کودکان سنین دبستان نشانگر سازگاری آن ها در این مرحله از رشد است. با این حال همه کودکان در ایجاد این سازگاری موفق نبوده و ممکن است مشکلات عاطفی رفتاری برون یا درونی سازی شده را در خانواده یا مدرسه بروز دهند. کلمه سواد مفهومی است که طیف متنوعی از معانی را در بر می گیرد و قدمتی بسیار طولانی دارد. در حال حاضر توانمندیهایی با عنوان سواد، متناسب با نیازهای روز از سوی صاحب نظران مطرح شده اند که طرح انواع سواد و قابلیت های مختلف از طرف متخصصان موید این مطلب است که رمز بقا در هر شرایطی مستلزم سواد و دانش خاص آن شرایط است.

ویژگی عصر اطلاعات و تاثیر آن را می توان یکی از عوامل تحول در مفهوم سواد دانست با توجه به گسترده شدن توانمندیهای مورد نیاز دانش آموزان آموزش رسمی باید پاسخگوی نیازهای جامعه باشد. از این رو می توان ماموریت آموزش و پرورش را تربیت دانش آموز پژوهنده دانست. به عبارت دیگر، آموزش و پرورش باید "چگونه آموختن" را یاد بدهد. در حقیقت مهارت آموختن، زیر ساخت فراگیری های بعدی است. در این بستر، امکان تلفیق آموخته ها و خلق دانایی پدید می آید و بدون این زیر ساخت آموخته ها جزایری جدا از هم و بدون آرایش خواهند بود که به بصیرت و فرهیختگی منجر نخواهد شد. در سالهای اخیر تحولات شگرفی در همه جنبه های زندگی انسانها از جمله در حوزه اطلاعات و ارتباطات رخ داده است. تولید، انتقال، توزیع تبدیل و کاربرد اطلاعات به مدد فناوریهای نوین افزایش فوق العاده ای یافته است. این پدیده مثبت و قابل تأمل است، اما بسیاری از افراد برای دسترسی به اطلاعات

مناسب، با مشکل مواجه هستند. آموزش سواد اطلاعاتی مهم ترین راه برای انتقال مهارت لازم در استفاده از اطلاعات و توانمند سازی افراد جامعه برای زندگی در جامعه اطلاعاتی است.

زورکوفسکی رئیس انجمن صنعت اطلاعاتی آمریکا اولین کسی است که اصطلاح مواد اطلاعاتی را در سال ۱۹۷۴ به کار برد. او می گوید افراد آموزش دیده برای به کارگیری منابع اطلاعاتی در زندگی خود که می توان آنها را با سواد اطلاعاتی نامید، طیف وسیعی از ابزارهای اطلاعاتی و نیز منابع اولیه جهت ترکیب و ساخت راه حل های اطلاعاتی را یاد گرفته اند که در حل مسائل خود مورد استفاده قرار می دهند. یکی از پذیرفته ترین و قدیمی ترین تعاریف از سواد اطلاعاتی در دنیا، تعریفی است که انجمن کتابخانه آمریکا در سال ۱۹۸۹ ارائه کرده است. این تعریف افراد دارای سواد اطلاعاتی را این گونه توصیف می کند: آنها نیاز به اطلاعات را تشخیص می دهند قادر به دسترسی اطلاعات هستند اطلاعات را به طور موثر ارزشیابی می کنند، به طور خلاقانه ای از اطلاعات استفاده می کنند و فراگیران مستقل هستند که خود را در مسئولیت های اجتماعی فعال نشان می دهند (انجمن کتابخانه آمریکا ۱۹۸۹) هدف کلی و غایی سواد اطلاعاتی توانمند سازی افراد برای دسترسی به اطلاعات و استفاده از آن در حل مسئله است.

۲- ضرورت تحقیق

در سالهای اخیر تحولات شگرفی در همه جنبه های زندگی انسانها از جمله در حوزه اطلاعات و ارتباطات رخ داده است. تولید، انتقال، توزیع تبدیل و کاربرد اطلاعات به مدد فناوریهای نوین افزایش فوق العاده ای یافته است. این پدیده مثبت و قابل تأمل است، اما بسیاری از افراد برای دسترسی به اطلاعات مناسب، با مشکل مواجه هستند. آموزش سواد اطلاعاتی مهم ترین راه برای انتقال مهارت لازم در استفاده از اطلاعات و توانمند سازی افراد جامعه برای زندگی در جامعه اطلاعاتی است. هدف کلی و غایی سواد اطلاعاتی توانمند سازی افراد برای دسترسی به اطلاعات و استفاده از آن در حل مسئله است.

۳- پیشینه تحقیق

خلج و نوروزی (۱۳۹۴) به بررسی تاثیر آموزش سواد اطلاعاتی اینترنتی به مهارت های حل مسئله دانش آموزان پرداختند. نتایج این پژوهش نشان داد که آموزش سواد اطلاعاتی اینترنتی در افزایش توانایی دانش آموزان در به کارگیری مهارت سواد اطلاعاتی اینترنتی اثربخش بوده است. علاوه بر این که نتایج این پژوهش نشان داد، آموزش سواد اطلاعاتی اینترنتی بر افزایش مهارت حل مسئله دانش آموزان تأثیر مثبت دارد. همچنین این آموزش بر هر سه مؤلفه مهارت حل مسئله که شامل اعتماد به حل مسئله، گرایش به فعالیت های حل مسئله و کنترل رفتار و هیجانات حین حل مسئله است، اثر مثبت داشت. زارع جمال آبادی (۱۳۹۵) مطالعه ای با هدف بررسی رابطه خود پنداره و موفقیت تحصیلی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه انجام داد. این پژوهش، توصیفی است که از میان جامعه دانش آموزان دختر مقطع متوسطه ناحیه یک یزد با روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چندمرحله ای تعداد ۱۵۷ نفر دانش آموز انتخاب شدند و از پرسشنامه خود پنداره راجرز برای اندازه گیری میزان خود پنداره و از معدل سال قبل به عنوان متغیر میزان پیشرفت تحصیلی استفاده شد. و پس از جمع آوری اطلاعات آزمون های همبستگی پیرسون - تحلیل واریانس و آزمون T تک نمونه ای محاسبه و تجزیه تحلیل بعمل آمد. نتایج نشان داد که بین پیشرفت تحصیلی و میزان خود پنداره دانش آموزان رابطه معناداری وجود دارد. پژوهشی دیگر توسط قاسمی و همکاران (۱۳۹۵) با هدف بررسی رابطه بین ویژگی های شخصیتی با موفقیت تحصیلی و انگیزش تحصیلی دانش آموزان انجام شد. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی دانش آموزان دختر مقطع متوسطه اول آموزش و پرورش ناحیه دو بندرعباس در سال تحصیلی ۱۳۹۴-۱۳۹۵ بودند که از ۴۲۵۱ نفر تشکیل شده بودند. نتایج حاصل نشان داد بین ویژگی های شخصیتی و ابعاد آن با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر رابطه معنی داری وجود دارد و از آن بین، بعد برون گرایی بیشترین توانایی پیش بینی (توان پیش بینی ۱۴ درصد) پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را دارد. از طرفی دیگر بین ویژگی های شخصیتی و ابعاد آن با انگیزش تحصیلی دانش آموزان دختر نیز رابطه معنی داری وجود داشته و از آن بین، بعد دلپذیر بودن پیش بینی کننده قوی تری (توان پیش بینی ۱۷ درصد) برای انگیزش تحصیلی دانش آموزان بود.

یگانه و همکاران (۱۳۹۶) پژوهشی با هدف بررسی رابطه ویژگیهای شخصیتی با موفقیت تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد بوئین زهرا انجام دادند. روش پژوهش از نوع توصیفی - همبستگی بود، نتایج نشان داد، بین ویژگی شخصیتی روان رنجورخویی با پیشرفت

تحصیلی رابطه منفی و بین وظیفه شناسی با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت وجود دارد. همچنین بین ویژگیهای شخصیتی برونگرایی، گشودگی به تجربه و دلپذیری با پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری وجود نداشت. در میان متغیرهای پژوهش تنها ویژگی شخصیتی روان رنجورخویی پیش بینی کننده پیشرفت تحصیلی است. این نتایج حاکی از نقش پراهمیت ثبات هیجانی در پیشرفت تحصیلی دارد. بنابراین دانشجویانی که نمرات پایین تری در روان رنجورخویی کسب میکنند، ثبات هیجانی و خلقی بالاتری را هم گزارش می دهند که این پیش بینی کننده پیشرفت تحصیلی است. پژوهشی دیگر توسط پورنقاش تهرانی و همکاران (۱۳۹۶) انجام شد، که هدف آن مشخص نمودن رابطه بین خودپنداره تحصیلی، عزت نفس و خودکنترلی با موفقیت تحصیلی در دانشآموزان دختر دوره ابتدایی بود. نتایج پژوهش نشان داد که بین خودپنداره تحصیلی، عزت نفس و خودکنترلی با عملکرد تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد. همچنین خودپنداره تحصیلی، عزت نفس و خودکنترلی واریانس عملکرد تحصیلی را تبیین می کند. پژوهشی توسط میرحیدری و همکاران (۱۳۹۶) با هدف پیش بینی موفقیت تحصیلی دانش آموزان آهسته گام بر اساس ویژگی های شخصیتی، منبع کنترل و انگیزش پیشرفت دانش آموزان انجام شد. جامعه آماری شامل همه دانش آموزان آهسته گام شهر ورامین بود که از بین آنان با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. نتایج نشان داد که ویژگی های شخصیتی سازگاری و وظیفه شناسی، منبع کنترل درونی و انگیزش پیشرفت با عملکرد تحصیلی رابطه مثبت و معنادار و درصد از تغییرات عملکرد تحصیلی را پیش بینی کردند.

قدم پور و همکاران (۱۳۹۷) پژوهشی تحت عنوان "تأثیر آموزش بسته فراشناختی (تفکر انتقادی، حل مسئله و فراشناخت) بر انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر دوره دوم متوسطه" انجام دادند. هدف پژوهش حاضر، بررسی تأثیر آموزش بسته فراشناختی (تفکر انتقادی، حل مسئله و فراشناخت) بر انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر پایه اول دوره متوسطه دوم شهر خرم آباد بود. این پژوهش به روش نیمه آزمایشی و با طرح پیش آزمون-پس آزمون با گروه گواه انجام شد. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش آموزان پسر پایه اول دوره متوسطه دوم مشغول به تحصیل در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ در شهر خرم آباد بود که از میان آنان دو کلاس با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چندمرحله ای، به عنوان گروه آزمایش و گواه انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش مقیاس انگیزش تحصیلی هارتر (۱۹۸۱) بود و به منظور سنجش پیشرفت تحصیلی از معدل دانش آموزان استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از شاخص های آمار توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و آزمون های آمار استنباطی (تحلیل کوواریانس چند متغیره) استفاده گردید. بر اساس نتایج حاصل از پژوهش، آموزش بسته فراشناختی باعث افزایش انگیزش درونی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می شود؛ لذا با ایجاد شرایط مناسب در مدارس و تأکید بر فراشناخت، حل مسئله و تفکر انتقادی در آموزش می توان انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را افزایش داد.

شعبانی و همکاران (۱۳۹۷) مطالعه ای با عنوان پیش بینی موفقیت تحصیلی بر اساس مولفه های مهارتهای تحصیلی و ویژگی های شخصیتی انجام دادند. نمونه آماری شامل ۲۵۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ بود. طبق یافته ها، مهارتهای تحصیلی ۴۳٫۱ درصد از واریانس پیشرفت تحصیلی را تبیین می کنند. همچنین ویژگی های شخصیتی ۲۳٫۴ درصد از واریانس پیشرفت تحصیلی را تبیین می کنند. در مدل نهایی مشخص شد که از بین ویژگی های شخصیتی، روان رنجوری بصورت منفی و ویژگی های برونگرایی و وجدانی بودن به صورت مثبت پیشرفت تحصیلی دانشجویان را پیش بینی می کنند.

حبیبی و همکاران (۱۳۹۷) پژوهشی تحت عنوان "مقایسه ی تاثیر روشهای معلم- محور و بازی- محور آموزش ریاضی بر انگیزه و پیشرفت تحصیلی ریاضی دانش آموزان پایه ی هفتم" انجام دادند. این پژوهش یک مطالعه آزمایشی است و هدف از انجام آن، مقایسه ی تاثیر روش های معلم- محور و بازی- محور (رایانه ای، فعال فیزیکی و ترکیبی) آموزش ریاضی بر انگیزه و پیشرفت تحصیلی ریاضی دانش آموزان پایه ی هفتم بوده است. جامعه ی آماری تحقیق را، دانش آموزان پسر پایه هفتم شهر ایذه در سال تحصیلی ۱۳۹۳ - ۹۴ بود. نمونه تحقیق شامل چهار کلاس بوده، که به روش تصادفی خوشه ای انتخاب، و به سه گروه آزمایش و یک گروه کنترل تقسیم شدند. روش تحقیق آزمایشی بوده و از طرح پیش آزمون-پس آزمون، پیگیری با گروه کنترل استفاده گردید. ابزارهای سنجش این تحقیق شامل، الف: پرسشنامه ی انگیزه ی پیشرفت تحصیلی هارتر، ب: آزمون پیشرفت تحصیلی ریاضی محقق ساخته بوده است. برای تجزیه و تحلیل داده ها از روش های آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و در بخش استنباطی از روش آماری تحلیل واریانس چند متغیره، و آزمون تعقیبی شفه استفاده گردید. نتایج حاصل نشان داد: ۱ - دانش آموزان آموزش دیده با روش های بازی محور در

مقایسه با روش معلم محور از پیشرفت تحصیلی بالاتری در ریاضی برخوردار بودند. - ۲ دانش‌آموزان آموزش دیده با روش های بازی محور (به جز بازی ترکیبی)، در مقایسه با روش معلم محور از انگیزه ی تحصیلی بالاتری در ریاضی برخوردار بودند. رمضان‌نیا (۱۳۹۸) مطالعه ای با عنوان تحلیل و بررسی روابط بین ویژگی های شخصیتی و سرسختی روانشناختی با موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دختر تیزهوش انجام دادند. نمونه آماری پژوهش، ۱۵۰ نفر از دانش‌آموزان مدارس دخترانه تیزهوشان منطقه ی ۶ تهران بود. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه ویژگی های شخصیتی مورگان و چمپاین، پرسشنامه سرسختی روانشناختی اهواز و معدل دانش‌آموزان جهت بررسی پیشرفت تحصیلی آنها می باشد. داده ها از طریق ضرب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون تحلیل شد. یافته ها نشان داد که بین ویژگی های شخصیتی (درون گرایی، برون گرایی، شهودی، حسی، ادراکی، احساسی، تفکری و قضاوتی) و سرسختی روانشناختی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تیزهوش رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

ایزان و همکاران (۱۳۹۸) پژوهشی تحت عنوان "ارائه الگوی بومی نظارت آموزشی معلم-محور در مدارس ابتدایی" انجام دادند. پژوهش حاضر باهدف ارائه الگوی بومی نظارت آموزشی معلم محور در مدارس ابتدایی انجام گرفت. روش پژوهش آمیخته اکتشافی بود. در مرحله کیفی روش پژوهش روایت پژوهی و مشارکت کنندگان بالقوه شامل معلمان آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی بودند که با رویکرد هدفمند و با روش نمونه گیری موارد مطلوب تا رسیدن به نقطه اشباع نظری انتخاب شدند. داده ها با استفاده از یک پروتکل مصاحبه نیمه ساختمند جمع آوری گردید. محاسبه اعتبار و روایی داده ها با استفاده از دو روش بازبینی مشارکت کنندگان و مرور خبرگان غیر شرکت کننده در پژوهش انجام گرفت. با تحلیل مضمون، ۵ مضمون سازمان دهنده و ۱۶ مضمون پایه درباره الگوی نظارت معلم محور کشف گردید. در بخش کمی روش تحقیق توصیفی پیمایشی بود و جامعه آماری شامل معلمان آموزش و پرورش استان آذربایجان غربی بودند که برای اعتباریابی الگو، با استفاده از فرمول نمونه گیری کوکران، ۲۰۰ نفر با روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای انتخاب گردید. ابزار مورد استفاده در بخش کمی، مقیاس محقق ساخته بر اساس شبکه مضامین بخش کیفی بود. تحلیل بخش کمی با تحلیل عاملی تاییدی برای تعیین اعتبار الگو انجام شد. نتایج بخش کمی با استفاده از تحلیل عاملی مرتبه اول و دوم نشان داد که الگوی بومی نظارت معلم محور دارای روایی سازه است.

پژوهش امیری در سال (۱۳۹۹) با هدف پیش بینی موفقیت تحصیلی بر اساس خودکارآمدی تحصیلی، سبکهای هویت و انگیزش تحصیلی در دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهرستان اسلام آباد در سال تحصیلی ۱۳۹۴-۱۳۹۵ انجام شد. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع دبیرستان شهرستان اسلام آباد در سال تحصیلی ۱۳۹۴-۹۵ تشکیل داده است که حدوداً ۱۲۰۰ نفر بود و نمونه مورد پژوهش ۲۵۰ نفر از دانش‌آموزان دختر بودند که در رشته های تحصیلی مختلف مشغول به تحصیل هستند. یافته های این پژوهش نشان داد که از جمله عواملی که در پیشرفت تحصیلی نقش دارد و می تواند پیش بینی کننده پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان باشد، خودکارآمدی تحصیلی، سبک های هویتی اطلاعاتی و هنجاری و انگیزش تحصیلی می باشد و بر اساس نتایج این پژوهش رابطه معنادار و مثبتی بین این متغیرها با پیشرفت تحصیلی وجود دارد.

پاک منش و همکاران (۱۳۹۹) مطالعه ای با عنوان پیشبینی موفقیت تحصیلی از طریق خودکنترلی، خودمختاری و خودآگاهی در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه انجام دادند. در این مطالعه ۵۰۴ نفر از دانش‌آموزان دوره ی دوم متوسطه ی شهرستان بندرعباس در سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۷ شرکت کردند. داده ها با استفاده از پرسشنامه گردآوری شده و با آزمون پیرسون تحلیل شدند. یافته های این پژوهش نشان داد عملکرد تحصیلی با خودکنترلی و خودآگاهی رابطه ی مثبت و معنی داری دارد. همچنین خودکنترلی به صورت مثبت و معنیداری قادر به پیشبینی عملکرد تحصیلی می باشد.

حدادی و صدری (۱۳۹۹) پژوهشی تحت عنوان "بررسی مقایسه ای روش تدریس معلم محور و روش تدریس متعلم محور در آموزش دستور زبان آلمانی به عنوان زبان خارجی" انجام دادند. در آموزش زبان آلمانی به عنوان زبان خارجی، همواره تدریس و فراگیری دستور زبان به عنوان یکی از مهم ترین و سخت ترین بخش های آن تلقی گردیده است و از این روی پیدا کردن روش تدریس مناسب در آموزش آن، می تواند نقش به سزایی در موفقیت بیش تر زبان آموزان ایفا کند. سال هاست که آموزش زبان آلمانی به غیر آلمانی زبانان از منظر دیدگاه های متفاوتی مورد بررسی قرار گرفته است. از جمله رویکردهایی که در آن به بررسی روش های مختلف آموزش زبان آلمانی پرداخته می شود، توجه به محوریت معلم و یا زبان آموز در فرایند آموزش می باشد. این جستار به بررسی مقایسه ای دو روش معلم محور و متعلم محور در آموزش دستور زبان آلمانی پرداخته و در آن این پرسش پاسخ داده شده است که آیا به کارگیری

یکی از این دو روش به تنهایی می تواند منجر به یادگیری بهتر ساختارهای زبانی گردد و یا ادغام و ترکیب آن ها موفقیت بیش تری را برای زبان آموزان به همراه خواهد داشت. با بررسی نتایج تحقیقات مختلف و تجزیه و تحلیل آمار حاصل شده از نظرسنجی از تعدادی زبان آموز آلمانی نشان داده می شود که به دلیل وجود نقاط ضعف و قوت در هر دو شیوه، بهترین عملکرد در صورتی خواهد بود که معلم از دو شیوه ی معلم محور و زبان آموز محور به موازات هم در تدریس دستور زبان استفاده کند.

پورقاز و توماج (۱۴۰۰) پژوهشی تحت عنوان "تأثیر آموزش چندرسانه ای و ترکیبی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در درس مطالعات اجتماعی" انجام دادند هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر آموزش ترکیبی و چندرسانه ای بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان است. روش پژوهش حاضر شبه آزمایشی با سه گروه (دو گروه آزمایش و یک گروه گواه) با طرح پیش آزمون و پس آزمون است. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانش آموزان مقطع ابتدایی شهرستان آق قلا بود. روش نمونه گیری به صورت خوشه ای بود بدین صورت که از بین دانش آموزان شهرستان آق قلا دانش آموزان دوره دوم به تعداد ۶۰ نفر به عنوان نمونه پژوهشی انتخاب شدند و به صورت همگن از نظر معدل و نمره ریاضی در سه گروه (دو گروه آزمایش و یک گروه گواه) تقسیم شدند ابزار پژوهش شامل پرسشنامه ی پیشرفت تحصیلی فام تیلور (۱۹۹۴) با ۴۸ گویه است؛ که پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۴ به دست آمد که نشان از پایایی خوب پرسشنامه دارد و روایی آن نیز به کمک استادان و متخصصان حوزه علوم تربیتی مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. پس از جمع آوری داده ها جهت تجزیه و تحلیل داده های به دست آمده از نرم افزار اس پی اس نسخه ۲۶ در دو قسمت تحلیل توصیفی (فراوانی و درصد فراوانی) و تحلیل استنباطی (کولموگروف اسمیرنوف و کواریانس) استفاده شد. یافته های پژوهش نشان داد که آموزش ترکیبی و چندرسانه ای تأثیر مثبت و معناداری بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دارد. بنابراین می توان بیان کرد که آموزش ترکیبی و چندرسانه ای سبب پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می گردد. ملامحمد آغبالغی و همکاران (۱۴۰۱) آموزش فناوری اطلاعات به معلمان و به کارگیری آن توسط دانش آموزان در دوران کرونا را بررسی نمودند در این مقاله به مرور مفاهیم اصلی در زمینه نقش آموزش فناوری اطلاعات، چالشها در رابطه با ایجاد بهره وری معلمان در سازمانی همچون آموزش پرورش پرداختند.

هادی زاده و همکاران (۲۰۲۴) در مطالعه ای به سنجش میزان تاثیر تعارض رابطه ی معلم-دانش آموز بر لذت بردن از دروس (به انضمام مطالعه موردی) پرداختند. هدف تحقیق، سنجش میزان تاثیر تعارض رابطه ی معلم-دانش آموز بر لذت بردن از دروس (به انضمام مطالعه موردی) می باشد. در این تحقیق سعی شد نسبت مساوی از دروس در توزیع نمونه رعایت شود. داده های جمع آوری شده از طریق نرم افزار SPSS و PLS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان دهنده تایید هر دو فرضیه براساس تحلیل ها بود.

بابایی و تقی پور (۱۴۰۲) در تحقیقی به ارزیابی برنامه های پیشگیری رشد مدار مقطع پیش دبستانی به منظور تدوین مدل شهر دوستدار کودک پرداختند. هدف پژوهش حاضر تحلیل و برنامه ریزی شهر دوستدار کودک از دیدگاه کودکان می باشد. یافته های تحقیق نشان دهنده این است که شاخص های شهر دوستدار کودک از قبیل امنیت، کیفیت معابر، بهداشت عمومی، تفریح و سرگرمی دسترسی به خدمات، خلاقیت و مشارکت و فضای سبز با میانگین ۲/۴۳ دارای اختلاف میانگین معناداری با وضعیت ایده آل می باشد و شاخص خلاقیت و مشارکت با بار عاملی ۰,۸۶ بیشتر تأثیر را در ایجاد شهر دوستدار کودک دارد و پس از آن شاخص های دسترسی به خدمات و ارتباطات با بار عاملی ۰/۸۴ و فضای سبز با بار عاملی ۰,۸۰ در رتبه دوم و سوم اهمیت قرار دارد. این تحقیق با تاثیر آموزش سواد فناوری اطلاعات در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان پایه سوم ابتدایی دبستان شاهد شهرستان تاکستان بدنبال پاسخگویی به فرضیه ها و اهداف زیر است:

۴- فرضیه ها

- ۱- آموزش سواد فناوری اطلاعات در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان دوره اول ابتدایی تاثیر دارد .
- ۲- آموزش سواد اطلاعات اینترنتی در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان دوره اول ابتدایی تاثیر دارد .
- ۳- آموزش سواد برنامه نویسی کودکان در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان دوره اول ابتدایی تاثیر دارد .

۵- اهداف تحقیق

- پیش بینی تاثیر آموزش سواد فناوری اطلاعات بر حل مسئله در کلاس درس دوره اول ابتدایی

- پیش بینی تاثیر آموزش سواد اطلاعات اینترنتی در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان دوره اول ابتدایی
- پیش بینی تاثیر آموزش سواد برنامه نویسی کودکان در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان دوره اول ابتدایی

۶- روش تحقیق

روش مورد استفاده در این نوع تحقیق از نوع شبه آزمایشی با پس آزمون و پیش آزمون و دو گروه آزمایش و کنترل است. جامعه ای که هدف این مطالعه می باشد دانش آموزان ابتدایی و نمونه های انتخاب شده به تعداد (۳۰ نفر در گروه آزمایش و ۳۰ نفر در گروه کنترل) و به صورت نمونه در دسترس علی مقایسه ای - پس رویدادی انتخاب گردیده اند. برای تدوین نظری از مطالعات کتابخانه ای و اکتشافی استفاده خواهد شد که جهت گردآوری اطلاعات در زمینه مبانی نظری و ادبیات تحقیق موضوع، از منابع کتابخانه ای (مقالات و کتاب های مورد نیاز) و نیز از شبکه اینترنت استفاده خواهد شد جهت گردآوری داده ها و اطلاعات برای تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه های تحقیق از پرسشنامه ها و مصاحبه بالینی استفاده شد. برای گردآوری اطلاعات از پرسشنامه سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات دانش آموزان - لائو ویون ۲۰۱۴ بهره گرفته شده است.

۷- تجزیه و تحلیل اطلاعات

پرسشنامه سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات دانش آموزان دارای ۱۷ سوال بوده که توسط لائو و ویون در سال ۲۰۱۴ طراحی و تنظیم شده است و هدف از این پرسشنامه بررسی و ارزیابی سطح سواد فناوری اطلاعات و ارتباطات دانش آموزان می باشد که دارای ۳ مولفه ای (سواد اطلاعاتی ، سواد اینترنتی و سواد رایانه ای) می باشد. پرسشنامه حل مسئله هینر ، پرسشنامه حل مسئله دارای ۳۵ سوال بوده که توسط هینر و کراسکوف در سالهای ۱۹۸۷ و ۱۹۸۸ طراحی و تنظیم شده است و دارای ۳ مولفه ای اعتماد به حل مسائل ، سبک گرایش - اجتناب و کنترل شخصی) می باشد و بر اساس طیف لیکرت (از کاملا مخالفم تا کاملا موافقم) نمره گذاری شده است. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده های نتایج به دست آمده از پیش آزمون و پس آزمون با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس و آزمون تحلیل واریانس مختلط بین - درون آزمودنی ها ، یا همان طرح آنوای دو تکه استفاده شد.

۸- نتیجه گیری

این پژوهش به بررسی تاثیر آموزش سواد فناوری اطلاعات در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان پایه سوم ابتدایی دبستان شاهد شهرستان تاکستان پرداخت. پرسش اصلی این تحقیق این بود که آیا آموزش سواد فناوری اطلاعات در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان پایه سوم ابتدایی دبستان شاهد شهرستان تاکستان تاثیر دارد؟ این پژوهش در دبستان شاهد شهرستان تاکستان انجام شد. اکثر تحقیقات مربوط در مقاطع بالاتر به این مسئله نگاه کرده اند در صورتی که این پژوهش از جنبه روانشناختی در دوره اول ابتدایی به این موضوع پرداخت. ارزیابی های روانشناختی می توانند نقش بسیار مهم و اثرگذاری در تدوین برنامه های آموزشی و درمانی در جهت همه گیرشناسی دانش آموزان دوره اول ابتدایی داشته باشد. دانش آموزان هر کشور آینده سازان آن کشور هستند بنابراین وجود دانش آموزانی که از سطوح بالای سواد فناوری اطلاعات برخوردار هستند، می تواند عملکرد آموزشی و حل مسئله را بالا برده و منجر به افزایش عملکرد آنها شود. از طرفی دیگر نتایج این پژوهش می تواند در آینده در زمینه ارائه یک پروتکل جامع آموزشی، جهت ارتقای سواد فناوری اطلاعات با در نظر گرفتن متغیر حل مسئله بررسی شده، مورد استفاده قرار بگیرد. در این پژوهش سعی بر آن بود ریشه یابی در حل مسئله بر اساس مولفه هایی که به نوعی آموزشی و تربیتی هستند و با دیدی آینده نگر به جمع بندی برسد. نتایج این پژوهش می تواند در زمینه ارائه یک پروتکل جامع آموزشی، جهت ارتقای سواد فناوری اطلاعات ، مورد استفاده قرار بگیرد علاوه بر این که نتایج این پژوهش نشان داد که آموزش سواد فناوری اطلاعات در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان دوره اول ابتدایی تاثیر مثبت دارد و آموزش سواد اطلاعات اینترنتی در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان دوره اول ابتدایی تاثیر مثبت دارد و همچنین آموزش سواد برنامه نویسی کودکان در کلاس بر حل مسئله دانش آموزان دوره اول ابتدایی تاثیر مثبت دارد.

منابع

- الهام پور، فوزیه؛ گنجی، حمزه و ابوالمعالی الحسینی، خدیجه (۱۳۹۸). مقایسه پیشرفت تحصیلی، درگیری تحصیلی، سرسختی و ادراک محیط کلاس دانش‌آموزان دختر و پسر پایه سوم تجربی، مجله روانشناسی مدرسه، دوره ۸، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۸، صص ۷-۲۵.
- آغبلاغی، ملا محمد، آموزش فناوری اطلاعات به معلمان و به کارگیری آن توسط دانش‌آموزان در دوره کرونا، ۱۴۰۱
- باباخانی، تاثیر آموزش مبتنی بر حل مسئله خلاق بر خلاقیت شناختی و درک حل مسئله دانش‌آموزان از درس ریاضی پایه ششم ابتدایی، ۱۴۰۰
- بابایی، الهام، تقی پور، محمد (۱۴۰۴). ارزیابی برنامه های پیشگیری و رشد مدار مقطع پیش دبستانی به منظور تدوین مدل شهر دوستدار کودک. مجله آی تی اس، شماره ۶، صفحه ۱۵۴-۱۷۷
- برزگر بغروی، مهدی؛ ویسکرمی، حسنعلی و برزگر بغروی، کاظم (۱۳۹۹). تاثیر روش تدریس بحث گروهی بر مهارتهای اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان ابتدایی، مجله مطالعات روان شناسی تربیتی، شماره ۳۹، پاییز ۱۳۹۹، صص ۱-۲۲.
- پورقاز، شیرین و توماج، عبدالجلال (۱۴۰۰). تاثیر آموزش چندرسانه‌ای و ترکیبی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در درس مطالعات اجتماعی، پژوهش در آموزش مطالعات اجتماعی. ۳(۳): ۴۳ - ۲۳.
- توپکائلو سیمین، ستاره (۱۳۹۱). بررسی نقش خانواده، مدرسه و گروه همسالان در بزهکاری دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر مشهد. پایان نامه جهت دریافت مدرک کارشناسی ارشد رشته علوم اجتماعی، گرایش پژوهش علوم اجتماعی، دانشگاه قم، دانشگاه مازندران، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی.
- خلجی، زهره، داریوش نوروزی، تاثیر آموزش سواد اطلاعاتی اینترنتی به مهارت های حل مسئله دانش‌آموزان، ۱۳۹۸
- چگینی، لیلیا؛ ابراهیمی، محمد اسماعیل و صاحبی، علی (۱۳۹۸). تاثیر آموزش تئوری انتخاب به والدین بر پرخاشگری فرزندان دانش آموز آنها در دوره ابتدایی، فصلنامه سلامت روان کودک - دوره ششم، شماره ۱، بهار ۱۳۹۸، صص ۷۰-۸۲.
- حبیبی، حشمت اله؛ پارسا، عبدالله و رضوی، سیدعباس (۱۳۹۷). مقایسه ی تاثیر روشهای معلم- محور و بازی- محور آموزش ریاضی بر انگیزه و پیشرفت تحصیلی ریاضی دانش‌آموزان پایه ی هفتم، دومین کنفرانس آموزش و کاربرد ریاضیات، کرمانشاه.
- حدادی، محمدحسین و صدیقی، ندا (۱۳۹۹). بررسی مقایسه‌ای روش تدریس معلم‌محور و روش تدریس متعلم‌محور در آموزش دستور زبان آلمانی به عنوان زبان خارجی، پژوهشهای زبانشناختی در زبانهای خارجی. ۱۰(۴): ۷۳۳ - ۷۲۲.
- داوودی مازندرانی، محمد علی (۱۳۹۵). تاثیر کژ کارکردهای نظام آموزش و پرورش بر بزهکاری اطفال و نوجوانان، پایان نامه جهت دریافت مدرک کارشناسی ارشد رشته حقوق، گرایش حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه امام صادق علیه السلام، دانشکده معارف اسلامی و حقوق.
- رشیدی، خسرو؛ سلطانی، امیر؛ کردنوقایی، رسول و کریمی، کامبیز (۱۳۹۹). تاثیر مهارت های مطالعه آزاد بر عادات مطالعه، نگرش به مطالعه و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، تحقیقات اطلاع رسانی و کتابخانه های عمومی، دوره ۲۶
- زارعی مته کلایی، الهه (۱۳۹۳). مقایسه ویژگیهای شخصیت مرزی، اضطراب، خصومت و پرخاشگری در معتادین با/بدون افکار خودکشی، پایان نامه جهت دریافت مدرک پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی گرایش روانشناسی بالینی، دانشکده روانشناسی دانشگاه سمنان.
- سلیمانیان، حسین (۱۳۹۲)، مطالعه جامعه‌شناختی نقش خانواده بر گرایش کجروی نوجوانان با تاکید بر دانش‌آموزان مقطع متوسطه مناطق فقیر نشین، مرکزی و مرفه نشین تهران، پایان نامه جهت دریافت مدرک کارشناسی ارشد رشته علوم اجتماعی، گرایش جامعه شناسی، دانشگاه قم، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، دانشکده علوم اجتماعی.
- سلیمی، جمال؛ بارخدا، سیدجمال و محمدیان شریف، کویستان (۱۳۹۴). بررسی رابطه‌ی بین انگیزش تحصیلی و اهداف پیشرفت اجتماعی با تعلق ورزی تحصیلی در دانش‌آموزان، فصلنامه علمی-پژوهشی پژوهش های مشاوره، دوره ۱۳، شماره ۵۰، صص ۷۹-۱۰۱.
- شاکری، محسن؛ برزگر بغروئی، کاظم و محمدی، علیرضا (۱۳۹۸). اثربخشی آموزش اخلاق خویشتن داری بر کاهش پرخاشگری دانش‌آموزان، فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، سال چهاردهم، شماره ۲، ۱۳۹۸، صص ۳۹-۴۷
- شعبانپور، میترا و حسین پور، رضا (۱۳۹۸). بررسی میزان تاثیر آموزش گروهی مدیریت اضطراب بر شادایی، سلامت روان و پرخاشگری دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول شاهد تهران، فصلنامه روانشناسی نظامی، دوره ۱، شماره ۹۳، پاییز ۱۳۹۸، صص ۲۷-۴۱
- شیخ الاسلامی، راضیه و طاهری، ژبلا (۱۳۹۶). تبیین علی سرزندگی تحصیلی بر اساس دل بستگی به والدین و همسالان و تنظیم شناختی هیجان، فصلنامه علمی- پژوهشی روشها و مدل‌های روانشناختی، سال هشتم، شماره ۳، پاییز ۹۶، پیاپی ۲۹، صص ۱-۲۲
- ضیال‌الدینی، محمد و ده مرده، حیدر (۱۳۹۸). نقش میانجی عزت نفس سازمانی در رابطه‌ی بین نگرش مذهبی و پرخاشگری کارکنان دستگاه های اجرایی شهر خاش، مجله ی پژوهش در دین و سلامت. دوره ۵، شماره ۱، ۱۳۹۸، ۱۰۴-۱۱۱
- طهماسبی، حسین (۱۳۹۴). واکاوی تجربه مشاوران مدارس و مربیان پرورشی برای انتخاب و کاربست برنامه درسی پیشگیری از خشونت، پایان نامه جهت دریافت مدرک کارشناسی ارشد رشته روانشناسی تربیتی، گرایش علوم تربیتی، دانشگاه کردستان، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی.
- علی اکبری دهکردی، مهناز؛ اهودی ازغندی، علی و حسینی، علی (۱۳۹۱). فرسودگی شغلی میانسانی: یک رویداد تحولی بالقوه، روان شناسی تحولی: روان شناسان ایرانی، شماره ۸، دوره ۳۱، صص ۲۸۹-۲۷۹.
- عینی، ساناز؛ نریمانی، محمد و بشرپور، سجاد (۱۳۹۸). پیش بینی پیشرفت تحصیلی براساس سرزندگی تحصیلی و یادگیری خودراهبر دانش‌آموزان دختر دوفصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری، سال هفتم، شماره دوازدهم، بهار و تابستان ۱۳۹۸، صص ۳۳-۴۵

فصلنامه رویکردهای نوین در مهندسی صنایع و مدیریت

سال سوم، شماره ۳، پاییز ۱۴۰۴

- قدم پور، عزت الله؛ خلیلی گشنیگانی، زهرا و رضاییان، مهدی (۱۳۹۷). تأثیر آموزش بسته فراشناختی (تفکر انتقادی، حل مسئله و فراشناخت) بر انگیزش و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر دوره دوم متوسطه. مجله آموزش و ارزشیابی. ۱۱(۴۲): ۹۰ - ۷۲.
- قدم پور، عزت الله؛ خلیلی گشنیگانی، زهرا و عالی پور، کبری (۱۳۹۹). تأثیر آموزش تفکر مبتنی بر مثبت نگری بر عمل به باورهای دینی و خودکنترلی، مجله روانشناسی و دین، سال ۱۳، شماره ۱، پیاپی، ۴۹، بهار ۱۳۹۹، صص ۵۷-۶۹.
- محمودی، طیبیه؛ بساک نژاد، سودابه و مهربانی زاده، هنرمند (۱۳۹۹). نقش نشخوار اضطراب و راهبردهای شناختی تنظیم هیجان در پیش بینی کیفیت خواب دانشجویان دختر، مجله دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی، سال بیست و یکم، شماره ۱، بهار ۱۳۹۹، صص ۱-۷.
- مرادی، خدیجه (۱۳۹۸). رابطه مؤلفه های تحول مثبت نوجوانی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، مجله علوم روانشناختی، دوره ۱۸، شماره ۷۷، مرداد ۱۳۹۸، صص ۶۲۷-۶۳۴.
- مهربان، سیدعلی؛ کرمی، ابوالفضل؛ اسدزاده، حسن و ستوده اصل، نعمت (۱۳۹۸). تدوین مدل ساختاری برای پیش بینی پیشرفت تحصیلی از طریق سبکهای فرزندپروری و تعامل والد-فرزندی در دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم شهر تهران، فصلنامه خانواده و پژوهش، شماره ۴۳، صص ۷-۲۵.
- هادی زاده، پروانه، تقی پور، محمد (۱۴۰۴). سنجش میزان تاثیر تعارض رابطه معلم دانش آموز بر لذت بردن از درس. مجله آی تی اس، صفحه ۶۳-۷۶.